

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie w XII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Stanisław Zdun

Protokolant: Monika Raczyńska, Mirosław Grzęda

w obecności Prokuratora: Jarosława Szklarczyka

po rozpoznaniu dnia 05 kwietnia 2024 r. sprawy:

z wniosku A. B. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa

o zasądzenie zadośćuczynienia za krzywdę związaną z pozbawieniem wolności przez polskie organy ścigania bez przeprowadzenia zakończonego orzeczeniem postępowania

1. na podstawie art. 8 ust. 1 w zw. z art. 11 ust 1 ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy - A. B. (1), syna M. i M., urodz. (...) w W. kwotę 940.000 zł (Dziewięćset czterdzieści tysięcy) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę związaną z związaną tymczasowym aresztowaniem przez polskie organy ścigania od 12 sierpnia 1950 r. do 23 czerwca 1954 r. jego ojca M. B. ur.(...) w W. syna K. i W., co do których zachodzą przesłanki do stwierdzenia nieważności orzeczenia, gdy postanowieniem z dnia 13 stycznia 1956 r. postępowanie umorzono z powodów, o których mowa w art. 17 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego, i nie zostało prawomocnie zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie.

2. w pozostałym zakresie wniosek oddala;

3. na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy A. B. (1) kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem wydatków w tym ustanowienia jednego pełnomocnika;

4. na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UWO	Sygnatura akt	XII Ko 8/24
WNIOSKODAWCA		

A. B. (2)		
ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA		
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki
-----	-----	
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki
1.500.000 (słownie: milion pięćset tysięcy) złotych	Wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty	
3.	Inne	
Zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych.		

3. Ustalenie faktów				
3.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty	
		Ojciec wnioskodawcy M. B. urodził się w dniu (...) w W.. Posiadał wykształcenie wyższe – inżynier górniczy. Studiował w latach 1906 – 1912 na Wydziale Górniczym (...) w M. (Belgia). Służył	Zeznania A. B. (1)	k. 52 – 53

w Armii Rosyjskiej (1914 – 1917), II Korpusie Wschodnim W.P. (1917 – 1918), Armii Polskiej we Francji (1918 – 1919) i w Wojsku Polskim w Polsce (1919 – 1926). W latach 1923-1926 był Szefem Zarządu (...) Sztabu Generalnego. Po zamachu majowym w 1926 r. został odwołany z tej funkcji i przeniesiony do rezerwy kadrowej a następnie w stan spoczynku. Po 1926 Rozpoczął pracę w Górnictwie by w latach 30 XX wieku zarządzał w imieniu (...) spółki kilkoma kopalniami węgla kamiennego. Był pułkownikiem Wojska Polskiego w Stanie Spoczynku. Odznaczony Polonią Restituta V klasy (Order Odrodzenia Polski Krzyż Kawalerski) i Krzyżem Zasługi nadane za prace w Przemyśle po 1945 roku – V.M. V kl. I Krzyż Waleczny za okres 1917 – 1921. Posługiwał się biegle dwoma językami obcymi – rosyjskim i francuskim, słabo niemieckim. Żonaty. Na jego utrzymaniu pozostawało dwóch członków rodziny

(niepracująca zawodowo małżonka i małoletni syn A.).

W dniu 12 sierpnia 1950 roku został aresztowany pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 1 pkt b Dekretu z dnia 22 stycznia 1946 roku o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszycję życia państwowego, gdyż od 1923 roku do przewrotu majowego w 1926 roku M. B. był Szefem (...) Oddziału Sztabu Generalnego (wywiadu wojskowego). W chwili zatrzymania był zatrudniony w Centrali (...). W toku prowadzonego śledztwa postawiono mu drugi zarzut polegający na tym, że przekazywał on wiadomości stanowiące tajemnicę państwową z dziedziny przemysłu węglowego przedstawicielom (...) ambasady. Areszt został uchylony postanowieniem Naczelnej Prokuratury Wojskowej z dnia 23 czerwca 1954 roku z uwagi na

zły stan zdrowia
M. B.. Wobec
zatrzymanego
zastosowano środek
zapobiegawczy w
postaci dozoru
milicji.

Początkowo
przebywał w
więzieniu w K., gdzie
funkcjonariusze (...) w K. w okresie od
sierpnia 1950 roku
do nieustalonego
dnia 1952 roku
dopuszczali się
względem niego
znęcania się
fizycznego i
psychicznego, celem
uzyskania
określonych
wyjaśnień,
informacji i
oświadczeń. Później
został przewieziony
do aresztu przy
ul. (...) w W.,
gdzie przebywał
aż do zwolnienia.
Przez cały okres
aresztowania M. B.
był przesłuchiwany,
stosowano
względem niego
niedozwolone
metody śledcze,
polegające m.in. na
biciu go po całym
ciele, wielokrotnie
w tym nocne
przesłuchania. M. B.
był w szczególnym
zainteresowaniu (...) w tym samego
wiceministra tego
resortu R. R. i J.
R., którzy nie chcieli

dopuszczyć do śmierci
M. B..

Tym samym był
on tymczasowo
aresztowany w
okresie od dnia 12
sierpnia 1950 roku
do dnia 23 czerwca
1954 roku, zatem
przez 1411 dni (3
lata, 10 miesięcy i 11
dni).

Po uchyleniu aresztu
i wyjściu M.
B. z więzienia
rodzina spotykała
się z kolejnymi
represjami. Z chwilą
zatrzymania M. B.
jego żona została
sama z dzieckiem,
bez środków do
życia. Represje
dotykały całą
rodzinę M. B. –
liczne przesłuchania
i rewizje były na
porządku dziennym.
Rodzina została
wyrzucona z
zajmowanego
mieszkania.

Śledztwo przeciwko
M. B. zostało
umorzone
postanowieniem z
dnia 13 stycznia
1956 roku z powodu
braku dostatecznych
dowodów winy.

Wnioskodawca A. B.
(1) jest synem M. B.
zmarłego w dniu 21
listopada 1962 roku.

Śledztwo pod sygn.
(...) w sprawie m.in.:

• zbrodni komunistycznej, będącej zbrodnią przeciwko ludzkości popełnionej z motywów politycznych, stanowiącej represje polegające na przekroczeniu uprawnień przez funkcjonariuszy publicznych, w postaci bezprawnego pozbawienia wolności na czas przekraczający 7 dni w okresie od dnia 12 sierpnia 1950 roku do 25 czerwca 1954 roku w K., W. i innych miejscach, M. B., tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. i art. 189 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o IPN

• zbrodni komunistycznej, będącej zbrodnią przeciwko ludzkości popełnionej z

		<p>motywów politycznych, stanowiącej represje w postaci fizycznego i psychicznego znęcania się przez funkcjonariuszy (...) w K. w okresie od sierpnia 1950 roku do nieustalonego dnia 1952 roku w K. nad M. B., poprzez bicie go po całym ciele i długotrwałe przesłuchiwanie, w cel uzyskania określonych wyjaśnień, informacji i oświadczeń, tj. o przestępstwo z art. 246 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o IPN</p> <p>zostało umorzone postanowieniem z dnia 27 maja 2019 roku wobec śmierci sprawców przestępstwa i niewykrycia sprawców.</p>	
Materiału IPN dot. M. B. (płyta CD)	k. 41		
Postanowienie o umorzeniu śledztwa z dnia 27 maja 2019 roku w sprawie	k. 10 – 18		

o sygn. akt S 89.2017.Zk				
Zawiadomienie o umorzeniu śledztwa przeciwko M. B.	k. 19			
Karta zwolnienie więźnia	k. 20			
Odpis skrócony aktu zgonu M. B.	k. 9			
Odpis skrócony aktu urodzenia A. B. (1)	k. 8			
3.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.		Fakt	Dowód	Numer karty
---		-----	----	-----

4. ocena DOWODÓW		
Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	Zeznania wnioskodawcy A. B. (1)	Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy, który swą wiedzę na temat zdarzeń objętych wnioskiem czerpał z relacji matki, której to swoich odczuciach, ale i zachowaniach funkcjonariuszy, czy warunkach aresztu opowiadał mąż po zwolnieniu. Niewątpliwie wnioskodawca był wówczas młodym chłopcem (w

		<p>chwili zatrzymania ojca miał 9 lat, zaś w chwili jego zwolnienia 13 lat), który nie rozumiał tego, co się dzieje i nie mógł należycie tego ocenić. Z pewnością jego ojcu również nie było łatwo opowiadać o tym, co go spotkało w trakcie aresztowania, tym bardziej rozmawiać na ten temat z małoletnim synem. Nadto, dopiero później wnioskodawca dowiedział się więcej na temat swojego ojca – jego uprzedniego zaangażowania, podejmowanych działań, jak i działań ówczesnego aparatu wymiaru sprawiedliwości PRL z akt IPN, a także relacji matki.</p>
	<p>Kopie dokumentów z akt sprawy IPN</p>	<p>Dokumenty zostały sporządzone przez właściwe organy w przewidzianej przepisami formie, zaś żadna ze stron nie kwestionowała zarówno ich treści, jak i autentyczności.</p> <p>Ponadto, w ocenie Sądu, pozostałe niezakwestionowane dokumenty, zgromadzone zarówno w aktach sprawy głównej, jak i w dołączonych aktach przesłanych przez IPN przyczyniły się do ustalenia stanu faktycznego, jak również miały wpływ na ocenę zeznań wnioskodawcy.</p>
	<p>Dokumenty załączone do wniosku</p>	<p>Nie budziły wątpliwości Sądu dokumenty zgromadzone w sprawie, albowiem nie były one kwestionowane przez strony, a ich treść i autentyczność nie nasuwają żadnych podejrzeń co do prawdziwości i rzetelności ich sporządzenia mimo, iż zostały przedstawione w formie fotokopii.</p>
<p>4.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów</p> <p>(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz</p>		

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu
---	-----	-----
PODSTAWA PRAWNA		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
-----	-----	
Zwiąże o powodach podstawy prawnej		
<p>Odszkodowanie przewidziane w art. 8 ust. 1 ustawy lutowej ma analogiczne jak w przypadku odszkodowania za m.in. niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie uregulowanego w treści przepisów rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego charakter cywilno-prawny. W związku z tym, na tle regulacji wyrażonej w art. 6 k.c. wnioskodawca winien udowodnić podstawę oraz wysokość zgłoszonego roszczenia.</p>		
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
940.000 złotych	wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	

	<p>Sąd przyznał wnioskodawcy wskazaną kwotę z tytułu zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Odsetki od sumy pieniężnej stanowiącej zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie są wynagrodzeniem za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, która jest już wymagalna, i dlatego należy uznać, że za czas do wydania przez sąd prawomocnego orzeczenia odszkodowawczego odsetki nie przysługują (zob. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 kwietnia 1991 roku, sygn. akt V KRN 475/90).</p>	
<p>Zwięźle o powodach podstawy prawnej</p>		
<p>Zgodnie z treścią art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej: ustawa lutowa), pozwala na dochodzenie odszkodowania i zadośćuczynienia osobie, wobec której postępowanie umorzono z powodów, o których mowa w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. lub uniewinniono ją, a osoba ta była zatrzymana lub tymczasowo aresztowana. Z kolei przepis art. 11 ust. 2 ustawy lutowej, pozwala na dochodzenie odszkodowania i zadośćuczynienia osobie, która była pozbawiona wolności, bez przeprowadzenia zakończonego orzeczeniem postępowania.</p> <p>Analiza akt sprawy, w tym dokumentacji przekazanej przez Oddziałowe Archiwum IPN w K., wskazuje, iż zatrzymanie M. B. było</p>		

bezprawne i było aktem świadomej represji organów za jego działalność niepodległościową. Bezpośrednią przyczyną aresztowania M. B. była jego służba w wywiadzie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1923-1926. Podkreślić należy, że ustawa lutowa wskazuje graniczną datę represji, natomiast nie określa czasowo działalności uprawnionego na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego. W ocenie Sądu służba w wywiadzie Wojska Polskiego II Rzeczypospolitej Polskiej jest działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Tym samym zachodzą przesłanki do zasądzenia zadośćuczynienia

M. B. aktywnie działał na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i z tego powodu został pozbawiony wolności przez okres ponad 3 lat i 10 miesięcy. Ustalony w sprawie stan faktyczny nie pozostawia wątpliwości, iż wnioskodawcom przysługuje prawo do żądania odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie art. 8 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 w/w ustawy lutowej. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało umorzone a uprawniony nie otrzymał zadośćuczynienia.

W związku ze śmiercią ojca wnioskodawcy, w prawa M. B. wstąpił jego spadkobierca w osobach syna A. B. (1).

Reasumując, w stosunku do wnioskodawcy spełnione zostały przesłanki formalne dające podstawy do wystąpienia o zadośćuczynienie (przepis art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy lutowej).

Inne

3.	-----	
Zwiężle o powodach podstawy prawnej		

ROZSTRZYGNĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA		
Zwiężle o powodach rozstrzygnięcia		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
<p>Na marginesie wskazać należy, iż wprawdzie pełnomocnik wnioskodawcy podczas rozprawy w dniu 5 kwietnia 2024 roku wniósł z ostrożności procesowej o zasądzenie uzupełniające odszkodowania (k. 53), jednakże nie wykazał co się miało na nie składać, zaś kwestia tego czy poniesiono szkodę i w jakiej wysokości obciąża wnioskującego.</p> <p>Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że żądanie wnioskodawcy w zakresie dochodzenia odszkodowania nie zasługiwało na uwzględnienie.</p>	-----	
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
<p>940.000 (słownie: dziewięćset czterdzieści tysięcy) złotych</p> <p>Wniosek A. B. (1) o przyznanie zadośćuczynienia na rzecz jego zmarłego ojca M. B. za</p>	<p>wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty</p>	

okres zatrzymania i aresztowania zasługuje na uwzględnienie co do zasady, natomiast dochodzoną kwotę Sąd uznał za uzasadnioną w części, z przyczyn podanych poniżej.

Niewątpliwie w wyniku zatrzymania M. B. doznał szkody niematerialnej (krzywdy), co czyni zgłoszone przez niego roszczenie za usprawiedliwione co do zasady.

M. B. jeszcze przed zatrzymaniem chorował na (...) (doniesienie z dnia 17.06.1950 roku – plik Ka_o_2_2087_1.pdf strona 80). W toku internacji jego stan zdrowia pogarszał się, o czym świadczy chociażby orzeczenie lekarskie ze Szpitala (...) w B. z dnia 11.09.1951 roku – stwierdzono u niego (...) (plik Ka_o_2_2087_1.pdf strona 105). Funkcjonariusze Wojewódzkiego (...) ((...)) w K. byli w pełni świadomi, że stan zdrowia M. B. pogarsza się i jego dalsze przesłuchanie, a także izolacja może skutkować jego zgonem. Przy czym mając tę wiedzę – akceptowali to i godzili się na to, jednocześnie szukając dla niego pomocy medycznej, jednak nie w celu, aby wyzdrowiał, lecz by przekazał im interesujące ich treści (zeznania o danej treści).

Sąd miał także na względzie, iż oprócz przemocy fizycznej polegającej na biciu, funkcjonariusze aparatu PRL stosowali inne „wytrawne” metody oddziaływania psychicznego na zatrzymanego, o czym świadczy chociażby (...) datowany na dzień 30 grudnia 1950 roku, gdzie pośród metod wskazano m.in. „[...] wytworzenie w nim przekonania iż mamy zainteresowanie w tym kierunku i tym samym przygotować go do mającego

nastąpić zatrzymania jego rodziny, / żony i syna/”, „[...] w toku przesłuchania wykorzystać list przesłany mu przez jego żonę w tym celu, by pobudzić w nim tęsknotę za rodziną”, „[...] spowodować wysiedlenie ich z K. do uprzednio przygotowanego w tym celu mieszkania”, „W nowym miejscu zamieszkania rodzinę B. poddać systematycznemu rozpracowaniu operacyjnemu” (plik Ka_o_2_2087_1.pdf” strona 91). Stąd też informacje jakimi „raczyli” go funkcjonariusze musiały wyjątkowo negatywnie wpływać na jego stan psychiczny.

Nie sposób omieszkać wskazania, że w chwili zatrzymania M. B. miał 66 lat, stąd funkcjonariusze (...) znęcając się nad nim zarówno fizycznie, jak i psychicznie musieli być świadomi, iż ich działania mogą mieć skutek znacznego pogorszenia się stanu jego zdrowia. Zatrzymany był wielokrotnie przesłuchiwany, w krótkich odstępach czasu, czasami codziennie. Z kolei objętość protokołów przesłuchań wskazuje, że były to przesłuchania wielogodzinne. Przesłuchania zatrzymanego były, pomimo jego stanu zdrowia, długie (zdecydowanie dłuższe niż zalecane – do 4 godzin dziennie z przerwami). Powala to przypuszczać, iż wobec zatrzymanego stosowano niedozwolone metody śledcze w tym m.in. konwejer (pozbawianie przesłuchiwanego snu, przesłuchując go ciągle przy zmieniających się osobach przesłuchujących). Wskazać przy tym należy, że zatrzymany był przesłuchiwany w K. niemal 120 razy, głównie przez funkcjonariusza (...) w K. A. H., który był głównym referentem sprawy przeciwko M. B.. Przy czym w aktach spraw

nadesłanych przez IPN brak jest dowodów, aby prowadzone były inne czynności procesowe, zaś izolacja ojca wnioskodawcy była raz za razem przedłużana na kolejne okresy, co pozwala na przyjęcie, iż miała wyraz znęcania się nad zatrzymanym. Z relacji przekazanej wnioskodawcy przez matkę, której to M. B. opowiadał o tym, co przeżył w toku zatrzymania wynika, że stosowano wobec niego konwejer, bicie, sadzano go na stołku z odwróconą nogą, siedział w celi wypełnionej wodą.

M. B. wrócił do żony i syna po ponad 3 latach i 10 miesiącach i 11 dniach nieobecności, jako człowiek schorowany i skryty. Z synem przez cały czas zatrzymania się nie widział. Kontakt z rodziną miał znikomy. Wykorzystywano jego bliskich, aby zmusić go do uzyskania określonych, obciążających jego i inne osoby wyjaśnień. Na temat izolacji i jej warunków rozmawiał wyłącznie z małżonką. W trakcie zatrzymania miały miejsce sytuacje, które źle wpływały zarówno na stan psychiczny, jak i fizyczny wnioskodawcy. Niewątpliwie wobec ojca wnioskodawcy stosowano niedozwolone metody przesłuchań i tortury.

Kodeks postępowania karnego nie definiuje pojęcia „zadośćuczynienie” i dlatego miarodajne w tym względzie są przepisy prawa cywilnego materialnego, a zwłaszcza art. 445 § 1 k.c., z którego treści wynika że zadośćuczynienie winno być odpowiednie. „Odpowiednia suma” to wartość, która spełnia stawianą jej funkcję kompensacyjną, jest określana indywidualnie w oparciu o rodzaj, czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, ich natężenie, stopień dolegliwości

z jaką wiązało się stosowanie tymczasowego aresztowania, a więc przykrości natury moralnej z tego wynikających w tym dobrego imienia, ostracyzm środowiskowy, konieczność poddania się rygorom związanym ze stosowaniem tego środka zapobiegawczego, nieprzychylnie reakcje po zwolnieniu z aresztu (choćby konieczność zwolnienia dotychczas zajmowanego mieszkania), stan zdrowia w czasie wykonywania środka oraz po zwolnieniu z aresztu (który się znacznie pogorszył).

Ustalając wysokość żądanego zadośćuczynienia dodatkowego, należy kierować się oczywiście odpowiednio stosowanym poglądem, że określenie skali krzywdy doznanej pozbawieniem wolności zarówno w warunkach Zakładu Karnego w K., jak i Zakładu Karnego w W. przy ul. (...) (ówczesnie jednej z najsurowszych jednostek penitencjarnych dla więźniów, co Sądowi meriti jest wiadomo z urzędu) wymaga rzetelniejszego rozważenia całokształtu okoliczności dotyczących czasu trwania, rygorów tam panujących, sytuacji rodzinnej, stanu zdrowia wieku, skutków w sferze psychiki, utraty autorytetu w środowisku, trybu życia przed internowaniem i szeregu innych okoliczności na podstawie których możliwe było zakreślenie granic odczucia krzywdy przez ojca wnioskodawcy.

Trzeba dodatkowo pamiętać, że utrwalony jest w orzecznictwie pogląd, iż w przypadku osób internowanych kwoty przyznawanych zadośćuczynień winny być wyższe od tych, jakie są przyznawane osobom dochodzącym roszczeń na podstawie

art. 552 i następne k.p.k. Sytuacja internowanych była trudniejsza, aniżeli osób pozbawionych wolności w związku z postępowaniem karnym. O pozbawieniu wolności decydował organ administracyjny, zaś internowany nie miał żadnej możliwości zaskarżenia decyzji w przedmiocie pozbawienia wolności ani szans na jakąkolwiek ocenę jej zasadności, co wzbudzało dodatkowo frustrację, żal i poczucie niesprawiedliwości. Istotne było także i to, że nieprzewidywalny był także okres izolacji, zaś osoby internowane miały podstawy by – z uwagi na ówczesną sytuację społeczno-polityczną – odczuwać obawy o swój los (zob. np. wyrok SA w Katowicach z dnia 7 kwietnia 2009 roku, sygn. akt II AKa 68/09).

Podkreślić należy, że tymczasowe aresztowanie M. B. było nie wynikiem omyłki sądowej, lecz przede wszystkim elementem represji politycznej z uwagi na zaangażowanie na rzecz wolności i niepodległości Państwa Polskiego, w tym pełnionymi funkcjami w okresie międzywojennych. Stosowanie aresztowania w wyniku represji politycznych wpłynęło bardzo negatywnie na sytuację finansową i bytową całej jego rodziny, o czym zeznał A. B. (1). Przez cały okres zatrzymania M. B. niewątpliwie cierpiał emocjonalnie z powodu obawy o sytuację życiową i materialną swojej rodziny, która pozostawała na jego utrzymaniu. Sąd uwzględnił okoliczność, że M. B. jako więzień polityczny przebywał w areszcie w okresie PRL. Powszechnie znane są niezwykle trudne warunki bytowe panujące w więzieniach w tamtym okresie, niehumanitarny sposób traktowania więźniów, zwłaszcza politycznych, co Sądowi jest znane z urzędu –

z relacji osób osadzonych z innych spraw, czy też materiałów IPN.

Kwota 940.000 złotych w przeliczeniu daje kwotę 666.19 złotych za dzień zatrzymania (około 20.000 zł za miesiąc) (940.000 złotych / 1411 dni), zatem jest to kwota zdecydowanie wyższa od przeciętnie orzekanej w tego typu sprawach w przypadku tymczasowego aresztowania (około 10.000 zł za miesiąc). Powyższa kwota wyraża odczuwalną wartość ekonomiczną, a jednocześnie nie sprawia wrażenia nadmiernie wygórowanej. Przyznanie osobie represjonowanej zadośćuczynienia, nie może być wygórowane i prowadzić do bezpodstawnego wzbogacenia, wysokość przyznanego zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 listopada 2012 roku, sygn. akt II AKa 228/12). Zadośćuczynienie winno wyrównać doznane krzywdy ale też być „odpowiednie”, a ustalenie jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest „odpowiednia”, należy do sfery swobodnego uznania sądu.

W rozpoznawanej sprawie Sąd kierował się zasadą, aby przyznane zadośćuczynienie równoważyło krzywdę, nie stanowiąc zarazem źródła wzbogacenia. Takiego charakteru w żaden sposób nie miała żądana przez wnioskodawcę kwota 1.500.000 złotych, w ocenie Sądu, będąca kwotą skrajnie wygórowaną i całkowicie nieadekwatną, dlatego też w pozostałym zakresie Sąd oddalił wniosek A. B. (1) co do zadośćuczynienia.

<p>Reasumując, w ocenie Sądu, przyznana kwota zadośćuczynienia w łącznej wysokości 940.000 złotych jest uzasadniona powyższymi okolicznościami, które spotęgowały wyrządzoną M. B. krzywdę. Natomiast w pozostałej części wniosek został oddalony, jako wygórowany.</p>		
<p>Inne</p>		
<p>3.</p>	<p>-----</p>	
<p>Inne ROZSTRZYGNĘCIA Zawarte w WYROKU</p>		
<p>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</p>	<p>Przytoczyć okoliczności</p>	
<p>2.</p>	<p>Przyznanie zadośćuczynienia w kwocie 940.000 złotych obligowało Sąd do oddalenia wniosku w pozostałej części. Powody przyznania kwoty 940.000 złotych tytułem zadośćuczynienia są jednocześnie powodami, dla których wniosek oddalono w pozostałej części.</p>	
<p>3.</p>	<p>Sąd zgodnie z art. 13 ustawy lutowej zasądził od Skarbu Państwa na rzecz A. B. (1) kwotę 240 złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika, mając na uwadze przepisy § 11 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2023.1964 t.j.).</p>	

<i>Koszty procesu</i>	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
4.	O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego zgodnie z którym to przepisem koszty postępowania w sprawach objętych ustawą ponosi Skarb Państwa.

PODPIS